
Prikazi in ocene

Paul Crowther

Critical Aesthetics and Postmodernism

Clarendon Press, Oxford 1993, 214 str.

Paul Crowther je strokovni javnosti znan predvsem po svoji knjigi *The Kantian Sublime: From Morality to Art* (Clarendon Press, Oxford 1989), ki v osnovi začrta njegove interese v estetiki, sublimno namreč ostaja ena osnovnih estetiških kategorij njegovih nadaljnjih spisov. *Kritična estetika* je del obsežnega projekta štirih knjig. Druga knjiga, (ki ravno tako izide letos) nosi naslov *Art and Embodiment*, tretja *Philosophy in Art* in četrta *Philosophy After Art*.

Kritična estetika in postmodernizem vsebuje poleg »Uvoda« še tri dele. Uvod se ukvarja z izhodišči same knjige, hkrati pa obravnava Benjaminovo estetiko in še posebej vprašanja avre ter mehanične reproduktibilnosti. V prvem delu knjige avtor najprej izpelje kritiko Derridajeve 'razloke', saj razume svojo 'filozofijo umetnosti' (torej estetiko) v precejšnji meri ravno kot nasprotje poststrukturalistični dekonstrukciji ter kritiki filozofije subjekta. V tem poglavju tudi predstavi in nadgradi dela, na katera se opira sam: poleg Kanta sta to predvsem Merleau-Ponty in Gadamer. V drugem delu je govor predvsem o sublimnem, in sicer najprej o Burkovem ter nato Kantovem razumevanju sublimnega, nakar sledi

uporaba tega koncepta v avantgardni Lyotardove uporabe navedenega pojma. V tretjem delu avtor 'opredmeti' dotlej predstavljene ideje o umetnosti, estetiki, sublimnem, postmodernizmu in modernizmu; predstavi in kritizira 'institucionalno teorijo umetnosti' Arthurja Danta, ki je še danes vodilna estetika (predvsem) analitične tradicije oziroma angloameriškega kulturnega prostora, nato pa na primerih iz neоекspresionizma, in likovne umetnosti sploh, konkretizira svojo kritiko institucionalne teorije ter hkrati začrta svoj projekt t.i. »kritične estetike«.

Crowther opredeli projekt »kritične estetike« (ki ga bomo očitno imeli priložnost spoznati 'na delu' tudi v njegovih napovedanih knjigah) takole: »Kritična estetika je estetika, ki vse vidike estetske izkušnje artikulira kot medsebojno igro nespremenljivk in subjektivnosti (povezane z utelešenjem (*embodiment*)) ter zgodovinskim preoblikovanjem. Umetnost in estetsko vzpostavi kot modusa *sinteze* — v tem smislu, da aktivno združi različne zmožnosti v odnosu do različnih skupin predmetov. V taki izkušnji odnos subjekta do objekta ni odnos pasivne kontemplacije. S svetom in drugimi ljudmi smo povezani prej na način, ki uporablja vse vidike naše utelešene zgodovinske eksistence. Izkustvo je